Gemeente Amsterdam
Centrum

Verslag bewonersbijeenkomst
tijdelijke inrichting openbare ruimte rondom Universiteitsbibliotheek (Universiteitskwartier)

Locatie: Oudemanhuispoort, Amsterdam
Datum: 11 februari 2025
Aanwezig: *gemeente Amsterdam:*
Edgar van Vliet, projectmanager
Jeroen Cornelissen, ambtelijke opdrachtgever
Maarten Kool, ontwerper openbare ruimte
Maartje de Nie, omgevingsmanager openbare ruimte Universiteitsbibliotheek
Leonie Deij, omgevingsmanager Burgwallen
Universiteit van Amsterdam:
Carin van der Wal, programmamanager Universiteitskwartier
Eric Slotboom, projectleider Universiteitsbibliotheek
Frances Rasker, omgevingsmanager Universiteitskwartier
Jos Mandema, kwartiermaker buitenruimte Universiteitskwartier
Mark Noorloos, stedenbouwkundig ontwerper

Dirk van der Meulen, hoofd Huisvesting FGw
Saskia Meuleman, projectmanager Huisvesting FGw
Zaphira Bor, faculteitsbureau FGw
En:
circa 15 bewoners (onder andere leden van buurtvereniging VOLBG), ondernemers, studenten en anderszins betrokkenen
Verslag: Cunera Frisart

1. Opening, inleiding

Jeroen Cornelissen heet de aanwezigen welkom en stelt de projectteammedewerkers voor. Daarna stellen ook de overige aanwezigen zich kort voor.
De bijeenkomst bestaat uit drie delen:

- deel 1, plenair:
  informeren over de tijdelijke herinrichting van de openbare ruimte rondom de nieuwe universiteitsbibliotheek (UB) van de Universiteit van Amsterdam (UvA);
- deel 2, thematafels met plattegronden van het projectgebied:
  in gesprek over wat de buurt bovenop de bestrating graag gerealiseerd zou zien (let wel: het gaat om wat wenselijk en mogelijk is in de *tijdelijke* situatie ten behoeve van veiligheid en leefbaarheid),
  thematafel 1. Plantenbakken en straatmeubilair,
  thematafel 2. Groen rondom UB;
- deel 3, plenair:
  korte terugkoppeling vanuit de thematafels, het vervolg.

Van de bijeenkomst wordt een verslag gemaakt. Aanwezigen, van wie het e-mailadres bekend is bij het projectteam, krijgen dit per e-mail toegestuurd.
Het projectteam kijkt wat van alle input kan worden verwerkt in het ontwerp voor de tijdelijke herinrichting en legt een en ander voor aan Nienke van Renssen, dagelijks bestuurder stadsdeel Centrum (portefeuille onder andere: Verkeer en Openbare Ruimte, Groen, Afval en Reiniging, Duurzaamheid).

2. Tijdelijk herstellen openbare ruimte rondom UB

Eerst tijdelijk, dan definitief
Maart aanstaande wordt gestart met tijdelijk herstel van de openbare ruimte rondom de nieuwe UB (Vendelstraat, Binnengasthuisstraat, van gevel tot gevel). In april worden de boeken verhuisd en in september wordt de UB officieel geopend.
'Tijdelijk' is een ruim begrip (een aantal jaren), want er wordt nog veel gebouwd in het Universiteitskwartier en pas na oplevering van de UvA-gebouwen wordt de openbare ruimte definitief ingericht (dus als er geen zwaar bouwverkeer meer over de bestrating hoeft te rijden en de grond niet meer open hoeft voor werkzaamheden aan kabels en leidingen). Ook in de tussentijd dient het terrein een prettige plek te zijn en het tijdelijk herstel moet daaraan bijdragen. Hierover is in het verleden al veel gesproken met betrokkenen. Het projectteam heeft gekeken in hoeverre ze daarop kan voortbouwen.
Participatie over de definitieve inrichting start ongeveer drie jaar voor het einde van de bouwwerkzaamheden aan de UvA-gebouwen. In die drie jaar moet onder andere het volgende gebeuren:
- planvorming en participatie (ongeveer een jaar);
- procedure voor het zogeheten wenstracé (ongeveer een jaar);
- werkzaamheden aan kabels en leidingen (duur is nu nog niet bekend);
- nieuw ontwerp voor de openbare ruimte uitvoeren (drie tot zes maanden).

De gemeente blijft in gesprek met de buurt (zie ook 5. Plenaire afronding/vervolg).

Tijdelijke nieuwe situatie
Aan de hand van foto's van de bestaande en toekomstige tijdelijke situatie wordt toegelicht wat men kan verwachten: inrichting zoals die was vóór de bouw van de nieuwe UB, dezelfde bestrating wordt teruggebracht (duurzaamheid: hergebruik van stenen) en zal vlakker zijn (zodat door bouwverkeer zo min mogelijk butsen in de bestrating ontstaan), fietspad blijft en komt iets hoger te liggen, er worden geen bomen in de volle grond geplant (want op termijn weer herplanten, is niet duurzaam), wellicht wel in bakken als dit gewenst is (bespreekpunt bij thematafels), tunnel en voetpad worden obstakelvrij. Al met al zal het gebied er na herstel weer netjes bij liggen en veilig gebruikt kunnen worden.
Overigens vallen pleintje en tunnel buiten het projectgebied voor de tijdelijke herinrichting van de openbare ruimte rondom de UB. Gemeente, UvA en De Key (eigenaar tunnel) voeren momenteel gesprekken om te kijken wat eventueel toch mogelijk is en of deze locaties alsnog onderdeel kunnen worden van het projectgebied.

Planning
2025:
- maart t/m juli : bestratingswerkzaamheden tijdelijke herinrichting;
- april : start inhuizen boeken in UB;
- 1 september : opening fietsenstalling;
- september : officiële opening UB.

3. Presentatie UvA (Jos Mandema)

Buitenruimte van circa een meter rondom de gevels van UvA-gebouwen is eigendom van de UvA. De UvA wil graag een groenimpuls aan het gebied toevoegen. Een plan voor die groenimpuls moet voldoen aan een aantal randvoorwaarden, denk aan: rijksmonumentenstatus van gebouwen, beheerfilosofie, renovatieontwerp, beperkingen in de ondergrond. Er zijn vier locaties aangewezen, waar ruimte is voor een groenimpuls:
- entree fietsenstalling: achter het hek, behalve groen dak kan meer groen worden toegevoegd, bewoners Kloveniersburgwal kijken hierop uit;

- 'De Kop';
- 'De Blinde Gevel': 4-5 m brede gevel zonder ramen over alle bouwlagen;
- 'Koekoek': verdiepte zone Binnengasthuisterrein, waar ondergrondse werkruimtes zijn, hier gelden veel randvoorwaarden, maar de plek vraagt toch om een groenaccent in de breedte/hoogte.

Plannen maken voor groenimpuls doet de UvA bij voorkeur samen met omwonenden. Wie hierover wil meedenken in een groengroep, kan zich inschrijven op een lijst.
Wat betreft bomenkap: de UvA heeft een herplantingsplicht. Hieraan zal zij voldoen, nadat de bouwwerkzaamheden zijn afgerond en de grond niet meer open hoeft. Tot die tijd (komende 3-5 jaar) wordt groen geplaatst in de vorm van tijdelijke (mobiele) oplossingen.
Planning: intentie is om voor aankomende zomer een uitvoerbaar plan te hebben, dat uiterlijk in het plantseizoen (september/oktober 2025) is uitgevoerd.

4. Plenaire vragenronde

Vraag/opmerking (V) en antwoord (A)

V Planning bouwwerkzaamheden UvA?
A Deze avond gaat niet over de bouwwerkzaamheden van de UvA. Wel wordt alvast het volgende vermeld door Frances Rasker en Carin van der Wal:
  - BG1: is niet direct gekoppeld aan de definitieve inrichting van de openbare ruimte (Turfdraagsterpad);
  - Oudemanhuispoort: is niet direct gekoppeld aan definitieve inrichting van de openbare ruimte;
  - BG3: in het Strategisch Masterplan staat beschreven dat hiervoor een prijsvraag wordt uitgeschreven over een aantal jaar over de toekomst van het gebouw;
  - BG5: planning voor BG5 is nog heel onzeker.

V Er is behoefte aan informatie over BG3 (ovale aanbouw van architect Theo Bosch).
A Dit begrijpen we, want het heeft veel invloed op de inrichting van de openbare ruimte. We onderzoeken of hier eerder een besluit over kan worden genomen.
V Een van de bewoners meldt, dat sinds de bouwwerkzaamheden veel problemen zijn met de riolering. Een expert zei, dat camera-inspectie nodig is. Wordt dit gedaan?
A Frances Rasker heeft daarop nu geen antwoord, maar neemt zowel het signaal van rioleringsproblemen als de suggestie voor camera-inspectie mee.
A Edgar van Vliet voegt toe, dat Waternet eigenaar is van het riool en dat het projectteam niet weet of Waternet wellicht al voornemens is om de situatie te onderzoeken.
V Bewoner benadrukt, dat er duidelijkheid moet zijn over oorzaak van en oplossing voor rioolproblemen vóórdat nieuwe bouwwerkzaamheden starten.

V Op een van de foto's zijn plantenbakken langs de gevel te zien.
A Binnen 'obstakelvrij' is dit toegestaan.

V Wordt Universiteitskwartier/Binnengasthuisterrein gebruikt voor transport van bouwmaterialen?
A Maartje de Nie legt uit, dat die kans er zeker is en dat daarom (en omdat nog werkzaamheden aan kabels en leidingen moet plaatsvinden) wordt gewacht met de definitieve inrichting.

V Tunnel: velen vinden de tunnel naargeestig, maken zich zorgen over hoe fietsers invoegen op Kloveniersburgwal waar veel (taxi)verkeer rijdt, zij zien graag dat dit stuk verbeterd wordt en pleiten dan ook voor een projectgrens tot en met de tunnel.
A Er loopt initiatief voor plaatsen van kunst. Bij voorkeur gebeurt dit alles niet los van elkaar, maar in samenhang.
V Datzelfde geldt voor aansluiting van Binnengasthuisstraat op Nieuwe Doelenstraat.
V Bij de start van de planvorming waarschuwden bewoners al voor het knelpunt van verkeersstromen (gevolg van fietsenstalling is veel meer fietsverkeer, wat tot problemen gaat leiden), gemeente zei hier aandacht voor te hebben en nog steeds zien bewoners geen

oplossing. Een van de aanwezigen uit hierover zijn ongenoegen. Hij vat het samen met de woorden: UvA drukt wensen door, gemeente maakt dat mogelijk en jullie (het huidige projectteam) mogen het nu oplossen.

A Maartje de Nie toont begrip voor de frustratie van de bewoners en zegt toe het geschetste knelpunt verder te zullen bespreken met de betrokken partijen en hierop terug te komen bij de bewoners.

V Suggestie: fietspad meter verleggen vanaf de UB, zodat meer loopruimte ontstaat tussen fietspad en gevel.
V Bestaande fietssituatie is echt anders dan aantal jaar geleden: diverse soorten e-bikes die in veel hoger tempo rijden dan fietsen zonder elektrische ondersteuning. Sjezende fietsers zonder vrijliggend fietspad is veel onveiliger voor voetgangers dan de oude situatie (fietsers en voetgangers gescheiden), in de herstelde oude situatie blijft wel het knelpunt bij de aansluitingen op Kloveniersburgwal en Nieuwe Doelenstraat.
A Maartje de Nie legt uit, dat met de vaststelling van het Strategisch Masterplan is gekozen voor een voetgangersgebied waar de fiets te gast is. Dat is echter iets wat verdere uitwerking behoeft en voor de definitieve situatie verder moet worden uitgezocht.
V Heeft verkeerskundige het ontwerp bekeken tegen het licht van de huidige tijd met snelle e-bikes?
A Bij Edgar van Vliet is geen advies bekend over de tijdelijke situatie (terugbrengen van de oude situatie in de huidige tijd), wel is bekend, dat de wens vanuit de buurt is om de huidige fietsroute te behouden ten behoeve van de (sociale) veiligheid.
A Maartje de Nie rondt dit onderwerp voor nu af met de constatering, dat het laatste woord hierover nog niet is gezegd.

V Hoe wordt gang van zaken/(verkeers)veiligheid gemonitord?
A Maartje de Nie antwoordt, dat de gemeente nog werkt aan vormgeven van de monitoring.

V Komen de drie treden bij de putten voor WKO (warmte-koude-opslag) terug?
A Jos Mandema legt uit, dat de buitenruimte van ongeveer een meter rondom de UB eigendom is van de UvA, de overige buitenruimte is van de gemeente. Aansluiting van de openbare ruimte op het gebouw zal hier en daar iets veranderen. Voor schoonhouden, schoonmaakrondes, verwijderen van zwerfvuil uit dieper gelegen delen heeft de UvA een plan voor dagelijkse facilitaire inspanningen.

V Als de plantenbakken bij de tunnelin-/uitgang van/naar de Kloveniersburgwal verdwijnen, dan zijn aanpassingen van de openbare ruimte daar nodig. Hierover (wel/geen plantenbakken) moet tijdens het participatietraject over de definitieve inrichting worden nagedacht.
V Aantal bewoners pleit ervoor om de tijdelijke situatie te gebruiken om uit te proberen wat wel/niet werkt, dus ideeën voor verbetering van oude situatie alvast toepassen (bijvoorbeeld voetgangersgebied) in plaats van helemaal terug naar een tijd die niet meer bestaat (herstellen van oude situatie), zodat de uitkomsten van de proeven meteen kunnen worden verwerkt in het ontwerp voor de definitieve inrichting.
A Maartje de Nie legt uit, dat experimenteren met plantenbakken mogelijk is (met/zonder plantenbakken en indien met: waar en hoe plaatsen), maar nu al een voetgangersgebied aanleggen is van een heel andere orde, daarvoor zou een heel nieuw ontwerp gemaakt moeten worden.
V Met herstellen van de oude situatie wordt geen veilige situatie gecreëerd.

V Blijven de geveltuinen?
A Ja.

V Bewoners parkeerden jarenlang hun fiets achter UvA-hek. Ineens zat daar een ander slot op en moeten zij hun fiets nu parkeren in de openbare ruimte. Bewoners vinden dit flauw en vervelend.

V Bewoner meldt, dat De Key het plan heeft om in 2025 steigers te plaatsen tegen gevels van de woonhuizen om groot onderhoud te kunnen uitvoeren.
A Maartje de Nie bedankt voor deze informatie, gemeente zal hierover contact opnemen met De Key.

V Wens van de omgeving is om de bouwhekken zo snel mogelijk te verwijderen
A De huidige bouwhekken zijn van de UvA. De gemeente werkt met een eigen aannemer en dus met eigen bouwhekken om ten behoeve van de veiligheid het werkterrein af te schermen van dat deel van de openbare ruimte dat door publiek wordt gebruikt. Eerst wordt de ruimte binnen de bouwhekken tijdelijk ingericht, dan de ruimte die nu buiten de bouwhekken ligt en als alles klaar is, worden de bouwhekken verwijderd.
V In de planning staat nu dat het een paar maanden gaat duren voordat de straten (tijdelijk) zijn bestraat, waarom kan dit niet sneller?
A Er is gekeken of er met meerdere straatmakers koppels tegelijkertijd gewerkt kan worden, maar dat lukt niet goed in de beschikbare ruimte.
V Is nagedacht over gescheiden afvalinzameling?
A Met collega's van stadsdeel Centrum/Afval en Grondstoffen is afgesproken om wensen te verzamelen en deze aan hen door te geven. Op de tafels liggen reactieformulieren waarop wensen/suggesties kunnen worden geschreven.

5. Thematafels

- *Thematafel 1. Plantenbakken en straatmeubilair*

Bij dit thema komt onder andere het volgende aan de orde:
- bewegwijzering: want hoe weten studenten anders waar ze naartoe moeten, vraag is: wiens verantwoordelijkheid is het om eventuele bewegwijzering te realiseren (gemeente of UvA)?;
- géén bankjes, ter voorkoming van ongewenst hangen/slapen/bezoek;
- wat betreft de groenbakken is er een voorkeur voor de 'jungle blocks' maar dan zonder zitrand
- hufterproof meubilair en materialen;
- afsluitbare big belly afvalbakken;
- (bij voorkeur ondergrondse) grote afvalcontainers (want zakken worden opengescheurd) voor restafval, glas, papier, plastic;
- Vendelstraat ter hoogte van BG5: bocht in fietspad iets verleggen, waardoor meer doorloopruimte voor voetgangers ontstaat langs gevel van UB;
- bestrating: minder verschillende steensoorten;
- (combinatie van) fietsvakken, fietsenrekken, fietsnietjes;
- tunnel naar Kloveniersburgwal lichter maken;
- Kloveniersburgwal: haaientanden voor tunnel, zodat fietsverkeer komend uit de tunnel voorrang heeft op (auto)verkeer op Kloveniersburgwal.

- *Thematafel 2. Groen rondom UB*

Bij dit thema komt onder andere het volgende aan de orde:
- er is veel belangstelling voor vergroenen;
- groen mag niet ten koste gaan van sociale veiligheid;
- groen in combinatie met zon/schaduw mag niet ten koste gaan van kwaliteit van verblijfsmogelijkheden;
- hek bij entree fietsenstalling opschuiven, zodat geen plek ontstaat waar vuil ophoopt en onwenselijke zaken gebeuren;
- groenbakken (op tafel liggen afbeeldingen van voorbeelden);
- bij plaatsen plantenbakken rekening houden met passeerruimte voetgangers;
- Werkgroep groenimpulsen: Meerdere mensen hebben zich aangemeld voor deze werkgroep.

6. Plenaire afronding

Tijdens de plenaire afronding komt nog(maals) het volgende aan de orde:
- verkeersveiligheid bij tunnel naar Kloveniersburgwal: met klem verzoek aan de gemeente om in gesprek te gaan met De Key over noodzaak van verbeteren van de situatie daar;
- veiligheid Binnengasthuisterrein: UB is tot laat in de avond open, zodra deze dicht is ('s nachts) is het terrein nogal onveilig, een doorgangsroute voor toeristen op weg naar Rembrandtplein (al dan niet met een slok op). Als er minder toeristen zijn, is er meer ruimte voor groen;
- zolang er toeristen komen, geen bankjes plaatsen;
- verzoek: toeristenroute omleiden;
- Nieuwe Doelenstraat: veel overlast voor omwonenden door toeterende auto's.

Vervolg
- Eerste week maart : verslag wordt verstuurd.
- Mei : volgende bijeenkomst over tijdelijke herinrichting (aangepast ontwerp naar aanleiding van input).
- Eind 2025 : bijeenkomst over 'hoe verder met definitieve inrichting' (dan inmiddels zicht op gebruik UB en meer zicht op planning).

7. Informatie

Informatie
- Het verslag zal ook geplaatst worden op https://www.amsterdam.nl/projecten/universiteitskwartier/